

Sygn. akt I CZ 64/06

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Gudowski

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z powództwa T. P.

przeciwko J. K. i W. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2006 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 30 maja 2006 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Powódka początkowo domagała się „przyjęcia” oświadczenia woli o odwołaniu przez nią dokonanej na rzecz pozwanych darowizny udziału w nieruchomości położonej we wsi S. i przejściu na powódkę prawa własności tej nieruchomości. W toku sprawy powództwo to zmieniła w ten sposób, że w miejsce powyższego żądania wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kwoty 103.710 zł, stanowiącej równowartość udziału w nieruchomości będącego przedmiotem darowizny.

W wyroku z dnia 28 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w P. zawarł następujące rozstrzygnięcia: „umorzył powództwo” o odwołanie darowizny i oddalił w całości powództwo o zapłatę.

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego apelacją w całości, wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa zgodnie z żądaniem objętym pozwem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację. Sąd drugiej instancji uznał, że orzeczenie o umorzeniu postępowania podlegało zaskarżeniu zażaleniem w terminie siedmiodniowym od dnia doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, a powódka wniosła apelację w czternastym dniu od tej daty. Sąd przyjął też, że wnioski apelacji nie odpowiadają zakresowi zaskarżenia i tym samym nie spełnia ona wymagania określonego w art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. Skoro zaś apelacja wniesiona została przez adwokata, to podlega ona odrzuceniu na podstawie 370¹ w zw. z 373 k.p.c.

W zażaleniu skierowanym do Sądu Najwyższego powódka wniosła o jego uchylenie wskazanego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W wyroku Sądu Okręgowego w P. zawarto dwa rozstrzygnięcia – o umorzeniu postępowania z powództwa „o odwołanie darowizny” oraz o oddaleniu powództwa o zapłatę. W apelacji skarżąca jednoznacznie określiła zakres

zaskarżenia, wskazując, że obejmuje nim całe orzeczenie Sądu pierwszej instancji. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny przyjął, że apelacją zaskarżono również rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania. Skarżąca w zażaleniu zakwestionowała to stanowisko, podnosząc, że zakresem zaskarżenia apelacją objęte było wyłącznie oddalenie powództwa. Wobec jednak jednoznacznego sformułowania zawartego w apelacji, że zaskarżony jest wyrok Sądu pierwszej instancji w całości, stanowiska skarżącej nie można podzielić.

Sąd Apelacyjny przyjął również, że rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania jest w istocie postanowieniem i powinno być zaskarżone zażaleniem wniesionym w terminie siedmiodniowym. Zagadnienie, czy o rodzaju orzeczenia decyduje treść rozstrzygnięcia czy forma orzeczenia nadana przez sąd i jaki ma to wpływ na termin zaskarżenia, było już rozstrzygane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przy czym stanowisko Sądu Najwyższego odbiegało w tym zakresie od poglądu przyjętego przez Sąd drugiej instancji. W połączonej uchwale Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 1972 r., III CZP 27/71 (OSNC 1973, nr 1, poz. 1) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w razie odrzucenia pozwu wyrokiem środek odwoławczy podlega rozpoznaniu jako zażalenie również wtedy, gdy skarżący nazwał go rewizją; nie może być jednak odrzucony z powodu niezachowania terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c. W wyroku z dnia 19 września 2002 r., II CKN 1090/00 (OSNC 2003, nr 12, 166), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że w razie wydania przez sąd drugiej instancji wyroku zamiast postanowienia o odrzuceniu apelacji, wniesiony przez stronę środek odwoławczy w postaci kasacji - zamiast zażalenia - nie podlega odrzuceniu z powodu przekroczenia terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c. W postanowieniu z dnia 20 maja 2005 r., III CZ 40/05 (niepubl.), Sąd Najwyższy uznał natomiast, że w razie odrzucenia pozwu wyrokiem środek odwoławczy podlega rozpoznaniu jako zażalenie również wtedy, gdy skarżący nazwał go apelacją; nie może być jednak odrzucony z powodu niezachowania terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c. Biorąc pod uwagę przedstawioną linię orzecniczą, którą Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni podziela, należy przyjąć, że wniesienie przez powódkę apelacji w części dotyczącej rozstrzygnięcia o umorzenia postępowania było dopuszczalne, a Sąd drugiej instancji powinien ją

rozpoznać jako zażalenie. Dopuszczalne było również zaskarżenie tego rozstrzygnięcia w terminie przewidzianym do wniesienia apelacji. Tym samym odrzucenie przez Sąd Apelacyjny apelacji w tym zakresie jako niedopuszczalnej nie znajdowało podstawy prawnej.

Również odrzucenie przez Sąd Apelacyjny apelacji powódki w części obejmującej zaskarżenie rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa o zapłatę nie jest trafne. Sąd ten pominął bowiem okoliczność, że powódka w apelacji sformułowała w istocie alternatywny wniosek: o zmianę zaskarżonego wyroku bądź o jego uchylenie z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. Podzielić wprawdzie należy pogląd Sądu drugiej instancji, że zakres żądanej zmiany odnosi się do pierwotnie sformułowanego powództwa „o odwołanie darowizny”, a nie do zmienionego powództwa, które zostało oddalone, niemniej jednak podkreślić należy, że wniosek o uchylenie wyroku dotyczy całości orzeczenia, a zatem również rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa. Tak sformułowany wniosek zharmonizowany jest zatem z zakresem zaskarżenia i wyznacza postulowany przez skarżącą jurysdykcyjny kierunek działania Sądu drugiej instancji w sposób odpowiadający wymaganiu art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c.

Z podanych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.